



Kuntaliitto
Kommunförbundet

Jätelain muutokset
Kunnan rooli jätehuollossa

Leena Eränkö

Lammi 3.-4.10.2007

Kuntatoimijoita

Jätelaissa KUNTA

- Viranomaistehtävissä esim.
 - Valtuusto (taksa, jh-määräykset)
 - tekninen lautakunta, kuntayhtymä, yhteinen jätelautakunta (kuljetusjärjestelmä)
 - Ao. viranhaltija (jätemaksut)

Kuntatoimijoita

Jätelaissa KUNTA

- Operatiivisissa tehtävissä
(kuljetuksen kilpailuttaminen,
jätteenkäsittelylaitokset ja -sopimukset)
 - Jätelaitos
 - Jätehuoltoyhtiö
 - Kuntayhtymä

Kuntatoimijoita

Jätelaissa valvontaviranomainen
(jätelain noudattamisen valvonta)

- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- Alueellinen ympäristökeskus
- ERI ROOLI KUIN KUNTA!!
- Ei pidä yhdistää; ei pidä sotkea!

Tiedonsaantioikeudesta 52§

- Valvontaviranomainen
 - jätelain valvontaa varten tarpeelliset tiedot
- Kunta (jätehuollon järjestäjänä)
 - tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot

Tiedonsaantioikeudesta 52§

- Muulta jätehuoltoon järjestävältä
 - esim. sopimusperusteinen jätteenkuljetusyrittäjä
- Roskaantuneen alueen haltijalta
- Jätteen haltijalta

Tiedonsaantioikeudesta 52§

Kunnalle annettava mm. tiedot

- Kunnan vastuulla olevan jätteen kuljetushinnoista jätelajeittain
- jätteen määristä, lajista ja laadusta,
- kuljetukseen liittyneistä kiinteistöistä, mihin jäte on kuljetettu hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi
- Hinnat ja jätemäärät salassa pidettäviä liikesalaisuuksia (JulkisuusL 24 § 20k)

Tiedonsaantioikeudesta 52§

Kunta (tekninen ltk, jäteltk ym) saa antaa tiedot kuntien jäteyhtiölle

Salassa pidettävät saa antaa siltä osin kuin tiedot ovat välttämättömiä jäteyhtiölle annetun tehtävän suorittamiseksi (Julkl 26 § 3 mom)

Salassa pidettävien osalta yhtiöllä on vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto (Julkl 23 §)

Tiedon antamisesta määrääminen 57 §

- Valvontaviranomainen voi määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa + uhkasakko 58 §
- Esim. jos kunnalle ei anneta sen tarvitsemia tietoja
- Teknisellä Itk:lla tai jäteltk:lla ei ole tällaista määräysvaltaa
- Tiedot määrätään annettavaksi kunnan ao. Itk:lle, ei jäteyhtiölle

Jätelain "osittaisuudistus"

- Muutettiin jätehuoltovastuita
- Kunnan vastuu kapeni
- Elinkeinotoiminnan vastuu lisääntyi

Jätelain "osittaisuudistus"

"Putkiajattelu":

- Kunnan putkessa asumis- ja julkisen toiminnan jäte
- Elinkeinotoiminnan putkessa sen oma jäte
- Tuottajavastuunalainen kuitenkin tuottajan putkeen

Jätelain "osittaisuudistus"

- Pelisääntötyöryhmän ehdotus
- Jätelain 10 ja 13 §:n muutos (411/2007)
- Jäteasetukseen uusi 4 a § (565/2007)
- Muutokset voimaan 1.6.2007
- Siirtymäsäännös kuntien kuljetusurakoissa sopimuksen loppuun enintään 5 vuotta

Jätelain kokonaisuudistus

- YM asettaa työryhmän
- 15.10.2007 – 30.4.2010?
- Kuntaliiton hallitukseen linjauspaperi
- Asiantuntijanäkökulma: kaikki mahdollisuudet tutkittava avoimesti

”Asumisjättesäännöksiä”

Kiinteistönhaltijan vastuu JäteL 7 §:

- Kiinteistön haltijan on huolehdittava asumisjätteen ja siihen rinnastettavan jätteen keräyksen järjestämisestä kiinteistöllä. Kunta voi määrätä*), mihin keräyspaikkaan jäte on toimitettava jätteenkuljetusta varten.

*) esim. aluekeräyspaikka. Kunnan määräysvaltaa ei käytännössä tarvitse käyttää erikseen esim. jos aluekeräysjärjestelmä on olemassa. Rikkomustilanteita koskee eri säännös ja määräysvalta on valvontaviranomaisella 57 §

”Asumisjättesäännöksiä”

Kunnan vastuu jätteen kuljetuksesta 10 §:

- Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän ja siihen rinnastettavan jätteen kuljetus. Järjestetty jätteenkuljetus on kunnan järjestämää (kilpailuttamaa) tai kunnan niin päättäessä sopimusperusteista.

”Asumisjättesäännöksiä”

Liittymisvelvollisuus 11 §:

- Asumisjätteen ja siihen rinnastettavan jätteen haltijan on liityttävä alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Jätteet on tällöin toimitettava *) järjestetyn jätteenkuljetuksen piirissä olevaan jäteastiaan tai keräyspaikkaan.

*) Ei siis voi antaa hyötyjätteitä muille, poikkeuksena tuottajavastuujärjestelmä

"Asumisjättesäännöksiä"

Kunnan vastuu jätehuollosta 13 §:

- Kunnan on järjestettävä asumisjätteen ja siihen rinnastettavan jätteen hyödyntäminen ja käsittely. Tällainen jäte on toimitettava*) kunnan järjestämään hyödyntämiseen tai käsittelyyn.

*) Ei siis voi antaa hyötyjätteitä muille, poikkeuksena tuottajavastuujärjestelmä

”Asumisjätesäännöksiä”

Jättemaksu 28 §:

- Kunnalla on oikeus *) periä järjestämästään jätehuollosta jättemaksua. Kaatopaikkojen pitämisen kustannukset tulee kattaa jättemaksulla. Perusteet laissa ja taksassa.**)

*) Aiheuttamisperiaatteen mukaan kaikki kustannukset tulisi kattaa jättemaksuilla, ei verovaroin. **)Jätehuolto ei saa tuottaa varsinaista kunnalle tuloutettavaa voittoa.

Kunnan jätteenkuljetuksessa 10 §

- Asumisessa syntynyt jäte
 - vakinaisessa
 - vapaa-ajan asunnossa
 - maatilán asuinrakennuksessa syntyvä jäte
 - sako- ja umpikaivoliete

Kunnan jätteenkuljetuksessa 10 §

- Ominaisuudeltaan, koostumukseltaan ja määrältään asumisjätteeseen rinnastettava
 - valtion, kunnan ja seurakunnan sekä julkisoikeudellisen yhteisön ja yhdistyksen julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntynyt muu kuin ongelmajäte
 - asuinkiinteistössä sijaitsevassa liikehuoneistossa syntyvä muu kuin ongelmajäte, jos laittaa samaan astiaan

Kunnan rooli hyödyntämisessä ja käsittelyssä 13 §

- 10 §:ssä tarkoitettu asumisessa syntyvä ja
- siihen rinnastettava "julkinen" jäte
- asumisen ongelmajäte
- maa- ja metsätalouden ongelmajäte (kohtuullinen määrä)
- Edellä mainittu jäte on toimitettava kunnan järjestelmään (myös sopimusperusteisessa kuljetuksessa)

Julkinen toiminta JäteA 4 a§

- Seuraavia valtion, kuntien ja seurakuntien sekä julkisoikeudellisten yhteisöjen ja yhdistysten hallinto- ja palvelutoimintoja pidetään jätelain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuina julkisina toimintoina:
 - terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut;
 - hallinto ja maanpuolustus;
 - koulutus;
 - ympäristöhuolto;
 - virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta;
 - muu vastaava julkinen toiminta.

Kunnan rooli hyödyntämisessä ja käsittelyssä 13 §

- Sopimuksella voidaan ottaa kunnan jätehuoltojärjestelmään myös muuta jätettä.
- Hinnoittelu ei välttämättä taksan mukaan.
- Kunnan toimialasäännökset rajoittavat bisnekseen menemistä, elinkeinoelämän infraa voidaan tukea ja ylijäämää myydä.

Elinkeinotoiminnan vastuu jätteestä

- Elinkeinotoiminnan jätteen tuottaja tai haltija vastaavaa jätteen keräilyyn, kuljetukseen, hyödyntämisen ja käsittelyn järjestämisestä
- Kunta ei vastaa asumisjätteeseen rinnastettavasta elinkeinotoiminnan jätteen jätehuollosta
- Esim. tukku- ja vähittäiskaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä yksityisen palvelutoiminnan jätteet, myös kaupan tms. ns. eläinperäiset jätteet
- Poikkeus kiinteistön jäteastiaan sopimuksin laitettut
- Kunnat voivat sopimuksella hoitaa elinkeinotoiminnan jätteitä.
- Muutos ei raueta aikaisempia sopimuksia.

Elinkeino toiminnan vastuupykäliä

3 LUKU. Jätehuollon järjestäminen

6 §. Jätehuollon järjestämisestä koskevat yleiset
huolehtimisvelvollisuudet

- Jätehuolto on järjestettävä siten, että:
- 1) jätteen haltijan on huolehdittava
jätehuollon järjestämisestä, jollei
jäljempänä tässä luvussa tai 3 a
luvussa toisin säädetä;

Elinkeino toiminnan vastuupykäliä

7 §. Jätteen keräyksen järjestäminen

- Jätteen tuottajan on huolehdittava jätteen keräyksen järjestämisestä.

8 §. Jätteen kuljetuksen järjestäminen

- Jätteen haltijan on huolehdittava jätteen kuljetuksen järjestämisestä.

12 §. Jätteen hyödyntäminen ja käsittely

- Jätteen haltijan on huolehdittava jätteen hyödyntämisen tai käsittelyn järjestämisestä.

Elinkeinotoiminnan vastuupykäliä

Poikkeuksia:

- 13 § => Sopimuksella voidaan ottaa kunnan jätehuoltojärjestelmään elinkeinojätettä.
- Siirtymäsäännös kuntien kuljetusurakoissa sopimuksen loppuun enintään 5 vuotta =>
- näissä mukana ollut elinkeinotoiminta on kunnan järjestelmässä kuljetussopimuksen mukaisesti max 31.5.2012 asti

Julkinen toiminta

Tulkintoja/ YM/ Olli Pahkala 12.9.2007

- Tulkintaohjeita voi hakea tilastokeskuksen julkaisusta *Toimialaluokitus TOL 2002*
- Yksityiset hoito- ja palvelualan laitokset, vaikka toimivatkin palvelusopimuksen mukaan kunnan, seurakunnan tai valtion lukuun, eivät ole julkista toimintaa
- Hautausmaiden hoito on julkista toimintaa
 - Jätteen määrä ja laatu vaikuttaa, onko kunnan vastuulla
- Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta ja yleisötilaisuudet
 - tilojen omistaja ja tilaisuuden järjestäjä määrittää, onko kyse julkisesta toiminnasta vai yritystoiminnasta

Mökkikylät /tulkintoja

YM/Olli Pahkala Kuntamarkkinoilla 12.9.2007

- Vapaa-ajan asuntoja vai majoitustoimintaa:
 - Vapaa-ajankeskuksissa vapaa-ajan asuntoja omat mökit ja lomaosakkeet sekä pidempiaikaisesti vuokratut mökit mutta
 - yksityistä majoitusliiketoimintaa huoneistohotellityyppiset mökit, joissa varaus ja tietyt peruspalvelut toiminnan harjoittajan puolesta

Asumisjätteeseen rinnastettava

Tulkintoja/ YM/ Olli Pahkala Kuntamarkkinoilla 12.9.2007

- Asumisjätteeseen ominaisuuksiltaan, koostumukseltaan ja määrältään rinnastettava jäte:
 - Rinnastetaan sairaaloiden vuodeosastojen normaalit ruokajätteet, paperipyyhkeet ja vaipat mutta ei sairaaloiden erityisjätteet (tartuntavaaralliset jätteet, eettiset biologiset jätteet, lääkejätteet, radioaktiiviset ja muut ongelmajätteet),
 - STTV:n opas (3:2006) *Terveystuotteen jätteet*
 - Rinnastetaan puolustusvoimien kasarmien ja ruokaloiden normaalit jätteet mutta ei varikoiden, korjaamoiden tai keskuspesuloiden jätteet,
 - Ei rinnasteta esim. teknisen alan oppilaitosten tuotantojätteet tai valtion tutkimuslaitosten erityisjätteet
- Sanontoja ei muutettu lakimuutoksessa. Entiset tulkinnat pätevät

Pakkausjätteet

Tulkintoja/ YM/ Olli Pakkala Kuntamarkkinoilla 12.9.2007

- Pakkaajat/pakkausalan tuottajayhteisöt vastaavat jätehuollon järjestämisestä ja sen kustannuksista, mutta vain siihen määrään, että niille asetettu hyödyntämistavoite 61% on saavutettu (materiaalikohtaisesti tätä tiukempia tai löysempiä kierrätysastevaatimuksia)
 - Pakkaajalla mahdollisuus kerätä enemmän kuin asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen
- Loppuosa normaalia tuotanto- ja elinkeinotoiminnan jätettä tai asumisessa syntyvää ja siihen rinnastettavaa jätettä, joiden jätehuollosta vastaa jätteen haltija, kiinteistön haltija ja kunta
- **Kunta vastaa asumisessa syntyvästä ja siihen rinnastettavasta julkisen toiminnan pakkausjätteestä siltä osin kuin pakkaaja ei ole järjestänyt kiinteistö- tai aluekeräystä (vastaanottopaikkaa), johon pakkausjäte voitaisiin luovuttaa maksutta.**
 - Vastaanottopisteverkoston on oltava koko maassa riittävän kattava ja pisteiden kohtuudella saavutettavissa

Pakkausjätteet

Tulkintoja/ YM/ Olli Pahkala Kuntamarkkinoilla 12.9.2007

- Voidaanko kaikki pakkausjäte kerätä ns. tuottajavastuujätteenä asuinkiinteistöiltä ja julkisen toiminnan laitoksista
 - Kyllä mutta vain jos ao. tuottajayhteisö vastaa keräilystä ja kuljetuksista ja niiden kustannuksista
- Kuka voi hakea asumisjätteeksi katsottavaa energiajätettä ja muuta hyödyntämiskelpoista jätettä asuinkiinteistöiltä ja julkisen toiminnan laitoksista
 - Vain kunta tai tuottajayhteisö
 - Myös sopimusperusteisessa jätteenkuljetuksessa jäte on toimitettava kunnan määräämään paikkaan hyödynnettäväksi
 - Siirtymäkausi koskee vain kunnan järjestämää jätteenkuljetusta, kunnan sopimien urakoiden laajuus on voimassa urakkakauden loppuun kuitenkin enintään 5 vuotta

Pelisääntö-ohje tulossa

- Ympäristöministeriö, Kuntaliitto ja Ympäristöyritysten Liitto valmistelevat yhteistä ohjetta muutetun jätelain tulkinnoista sekä Pesä-työryhmän mietinnön mukaisia suosituksia yhdyskuntajätehuollon kilpailukysymyksistä ja pelisäännöistä

Jätehuoltomääräysten muutostarve

- Muutoksen johdosta on kunnassa syytä harkita jätehuoltomääräysten tarkistamistarve sekä selvittää elinkeinotoiminnan mahdollisesti edelleen tarvitsemat jätehuoltopalvelut ja näihin liittyvä maksupolitiikka.